

**KRONIKA OBCE BĚLÁ POD PRADĚDEM**

**ROK 2005.**

## **Úvod:**

**Rok 2005 byl pro obec Bělou pod Pradědem mezníkem v největší investiční akci v historii-výstavbě kanalizace a obecního vodovodu.Po celý rok probíhaly výkopy v Adolfovicích a na nejsevernějším konci Dolního Domašova.Na hlavní kanalizační řád se napojilo několik desítek domů,odkud jsou komunální splašky odváděny do čističky odpadních vod v České Vsi.Stavba zasahuje i do obcí Bukovice,Jeseník a Lipová Lázně. Garantem akce je V a K Jeseník a.s.Akce přinášela nejen kladné,ale i záporné akcepty této velké stavby.Velmi se zhoršila průjezdnost komunikací,jejích stav,jakož i zvýšený hluk a prašnost.Hlavním kladem musela být nekonečná trpělivost a pochopení se stavbaři,i když to také někdy zaskřípalo a ozývaly se hanlivé výrazy.Kladně bylo poukázováno též na celkový pořádek v obci,za což obec byla pozitivně hodnocena v rámci bývalého okresu Jeseník.K pořádku patřily i odpady, které byly sbírány a separovány tak,že obec obsadila jedno z čelních míst Olomouckého kraje.I v obecních lesích,se příchodem nového správce,zazelenalo a začalo se hospodařit tak,jak je to zde záhodno.Základní škola se spojila s Mateřskou školou dohromady a začalo nové řízení pod vedením ředitelky p.Rudolfové.Mnoho rodičů na to začalo negativně reagovat tím,že své ratolesti raději odváželo do příměstských škol.Obec uzavřena plodnou spoluprací s polskou obcí Tulowice, která se zúčastnila při dožínkách ZD.Radost nám všem udělali nejen obecní požárníci,ale i fotbalová jedenáctka, která v okresním přeboru I.B třídy obsadila v podzimním kole, historické 7.místo. Negativně se projevila honba za státními datacemi, které vždy chyběly tam,kde to bylo nejméně potřebné.Proto musely být některé akce odloženy do nedohledna.**

## **Činnost Obecního zastupitelstva a Rady obce.**

- Bylo doporučeno odprodat plynárenské zařízení Severomoravské plynárenské a.s. za cenu 5 mil.Kč**
- V rámci rekonstrukce silnice I/44 Jeseník- Červenohorské sedlo-Kouty nad Desnou byly některé pozemky převedeny na firmu Ředitelství silnic a dálnic a.s.,která tuto akci bude provádět.Bylo domluveno též postavení chodníku ve Filipovicích a v Domašově,rozšíření autobusových zastávek,jakož i jiných drobných prací**
- v rámci vzájemné spolupráce byla uzavřena smlouva mezi Bělou pod Pradědem a polskou obcí Tulowice v oblasti sportu,kultury a rozvoje turistiky,poznávání zvyků a vzájemné historie,výměny zkušeností jakož i výměny školní mládeže.Obě obce se domluvily o účasti na společných akcích.**
- bylo doporučeno spojení Základní školy s Mateřskou školou v jeden celek a zajištění řízení ředitelkou p.Rudolfovou,čímž by výuka probíhala v budově základní školy,stávající objekt mateřské školy by mohl být využit k výstavbě malometrážních bytů pro potřeby občanů obce**
- byl doporučen nákup nového hasičského auta CAS 16-Daewo Avia D 90N 4x4 pro potřeby zdejšího sboru.Stávající autopark je zastaralý a nevyhovuje nynějším potřebám. Na koupi byl vyčleněn poplatek ve výši 500.000,-Kč.zbytek měl být hrazen ze státních prostředků. Prostředky byly přislíbeny,ale neposkytnuty,takže z nákupu sešlo.**
- Společností V a K a.s.Jeseník, byly předloženy návrhy na stočné a vodné pro rok 2006 ,které byly navrženy na 16,68Kč u vodného a 25,97Kč u stočného za 1m3 hmoty.**
- na zkvalitnění lyžařských stop byl doporučen nákup sněžného skútru za 240.000,-Kč, který dostal do držení p.Lapčík,který za úplatu prováděl udržování stávajících cest v prostoru od Jeseníku-přes Mlýnky-ZŠ-Pension U Cimbury-U Julka-pošta Domašov-RC a dále na chatu Venuši.z RC odbočkou do Filipovic a zpět k Pensionu u Julka**
- byly řešeny otázky kolem nedodělků ve sportovním mini areálu Relax centrum.**

-poplatky za odebraný odpad v roce 2006 jsou stejné jako v roce předcházejícím a jsou stanoveny na :- u soukromých subjektů 400,-při vývozu 1x týdně,280,- 1x za 14dnů a 220,-za 1x měsíčně

-u firem -2.720,-

- u ubytovatelů-do 5 lůžek-980,-,nad 5 10 lůžek-1.660,- a nad 10 lůžek-2720,-Kč.

Stejně jako v minulých letech byla většina práce rozdělena do jednotlivých komisí,mezi kterými hrála největší roli komise cestovního ruchu a kulturní,sportovní a školská.Proto je potřeba je v této činnosti pochválit.

Komise cestovního ruchu v průběhu roku 2005 ,pod vedením jejího vedoucího Zbyňka Graefa,řešila-

-bezplatný převod pěchotních kulometných stanovišť-bunkrů,typ ŘOP vz. 37,z majetku Vojenské správy ČR do majetku obce,v případě nezájmu budou objekty pro nepotřebnost znehodnoceny a jejich vstupu zavařeny.

-bylo doporučeno využít staré adolfovické tvrze,stojící na ostrohu nad podnikem Jesan a.s.,pro potřeb turistického ruchu.

-pro budoucí pokolení založit archiv historických objektů a staveb,chráněných stromů a přírodních útvarů,ve fotografické formě,v českém ,polském a německém textu.Podle potřeby využívat textu k propagaci vesnice

-byla navrženo zajištění oprav sakrálních staveb v rámci obce a jejího okolí

-v rámci lyžařských tras bylo doporučeno udržování lyžařských stezek z jesenických ká-sáren-směrem do Mlýnků-k Základní škole-k restaurantu Cimbura a pensionu u Julka.

Odtud by se cesty dělily ve směru na Filipovice a na Domašov.Cesta do Filipovic by kopírovala lesní silnici do Rudohoří a po modré turistické stezce do Filipovic a zpět přes Bršť- Kozí vrchy k Pensionu u Julka.Cesta do Domašova vede okrajem lesa nad obcí k poště-k Relaxcentru a dále na chatu Venuši.Od pošty by byla možná odbočka do Filipovic.

-k tomuto účelu byl obcí zakoupen sněžný skútr za 240.000,-Kč

-v rámci cyklotras byla uzavřena rekonstrukce části cesty v prostoru Kolman(Adolfovice) a Poczklan(Dolní Domašov) ve vzdálenosti 200m s ochranným zábradlím proti zřícení do říčky Bělá.

Naproti toho komise kulturní,školská a sportovní,pod vedením p.Ražnoka uspořádala několik sportovních závodů v běhu na lyžích,snowbordu,cyklokrosu,stolním tenise,volej-bale či v karetní hře mariáš.Pro děti se uskutečnil 19.února 2005 maškarní ples.Při příležitosti Dne dětí zajistila komise společně se zaměstnanci školy sportovní zápolení našich dětí s dětmi sousedních polských Tulowic,s kterými je naše obec v mezinárodní družbě. O svátku Kácení máje zajistila komise společně se sborem dobrovolných hasičů,krásné odpoledne plné her a zábavy,na obecním fotbalovém hřišti.Při příležitosti Ekodožínek v areálu hornodomašovského ovčína a sportovního centra Relax se odehrálo zábavné odpoledne,kde vystoupilo mnoho hudebních sborů,jakož i jednotlivců,ve všech možných žánrech.Oslav se zúčastnili i zástupci polských Tulowic.Pro děti byla uspořádána výstavka živých hospodářských zvířat,jakož i směsice her o sladkosti.Akce se pro krásné podzimní počasí velmi dobře vydařila.

**Znovuodhalení pomníku padlým z I.světové války.**

Dne 8.října 2005 došlo konečně k dlouho plánovanému odhalení pomníku padlým z I.světové války.Tento se nachází na otevřeném prostranství před dnešním Obecním úřadem,dříve mlýnem a pilou Preiss.Toto místo bylo doda-

tečně vyhledáno při původní rekonstrukci v roce 1999-2000.

Původní pomník byl postaven v roce 1923 kamenickou firmou Anton Lindner ze Supíkovice na pozemku u Obecního hostince, dřívějšího rychtářství. Až do roku 1945 byl významným kulturním místem obce. Po ukončení II. světové války a odsunu Sudetských Němců v roce 1946 byla socha klečícího vojáka, prvními dosídlenci rozbita a shozena z podstavce. Znetvořené torso leželo několik desítek let v bažině, než došlo k jejímu vytažení a očištění. Podstavec postupně zarůstal křovím a stával se místem příležitostných dětských hrátek..

Teprve po roce 1999 a vstupu ČR do vojenské organizace NATO, došlo k možnosti pomník zrekonstruovat do původního stavu. Z fondu Ministerstva národní obrany byly vyčleněny finanční prostředky, za které byl pomník zrekonstruován a nainstalován na nynějším místě. Při exhumaci sochy vojáka, některé části nebyly nalezeny a socha byla zcela znetvořena. Rozhodovalo se o jejím dalším osudu. Na základě odborného vyjádření komise historiků, nebylo esteticky vhodné chybějící díly dohotovit a socha, jako relikv poválečné doby, byla takto vztyčena na podstavec. Na konci roku 2000 byla zkolaudována a od této doby sloužila široké veřejnosti. Během několika dalších let se objevila kritika stavu sochy klečícího vojáka, jejíchž autorem byl sochař Engelbert Kaps, ze strany bývalých občanů obce Domašov, žijících v dnešním Německu. Největší iniciativa vyvstala ze strany paní Marie Oliwy, z města Bayreuth, která bydlela dříve v domku čp. 263, která jako zástupkyně bývalých rodáků, navrhla za finanční spoluúčasti Obecnímu úřadu, zrekonstruování sochy. Po vzájemném dorozumění, došlo k rozhodnutí zhotovit zcela novou kopii. Bylo třeba nalézt odpovídající kamenickou firmu a sochaře, který by akci přivedl ve skutečnost. Velmi aktivně se do akce zaangažoval pan Petr Plischke, obchodník s dekoračním kamením, který našel firmu a sochaře, který se po podepsání smlouvy, dal do díla. Cena za zhotovení kopie byla domluvena na 50.000 Kč. Dílo bylo započato v průběhu počátku léta a mělo být ukončeno koncem roku 2004. Protože sochař byl ukrajinské národnosti a na konci roku 2004 mu končilo pracovní pobytové vízum, musel odejet na Ukrajinu a zde požádat o vystavení nového. V tuto dobu probíhala v zemi revoluční změna režimu a k moci se dostal prozápadně smýšlející Viktor Juščenko, byl jeho návrat dosti problematický. Sochař Andrej Dacko se na jaře 2005 znovu objevil, aby započaté dílo mohl dokončit. V době jeho nepřítomnosti se zástupci Obecního úřadu rozhodovali, zda nebude lepší dílo dát jinému autoru dohotovit. Na konci léta roku 2005 byla socha dohotovena a převezena do obce Bělá pod Pradědem. Na začátku měsíce října byla vztyčena na podstavci.

Po dobu složitějšího zhotovování kopie, byla v Německu, vypsána sbírka na zhotovení nové sochy vojáka. Při několika sbírkách bylo vybráno 1.000 €, které byly později předány zástupcům obce. Peníze darovalo kolem 50 bývalých občanů obce. Dne 8. října 2005 v 11.00 hodin dopoledne došlo k slavnostnímu odhalení nového pomníku veřejnosti. Při příležitosti slavnosti se sešli zástupci Obecního úřadu, v čele se starostou obce p. Kružík, obecní kronikář p. Dr. Knoz, p. Plischke a Marie Oliwa, jako vyslankyně bývalých občanů obce, žijících v Německu, před budovou Obecního úřadu. Na zpopularizování akce dohlíželi i zástupci tisku a několik občanů.. Akt odhalení zahájil starosta obce p. Kružík, který poděkoval všem přítomným za účast a p. Petru Plischkemu, za zajištění zhotovení sochy. K historii postavení pomníku a její existenci v době nynější, krátce vzpomněl kronikář obce Dr. Knoz. Na konec předala paní Marie Oliwa finanční dar o 1000 € starostovi a přednesla ozdravný proslov, který v krátkosti uvádím:-

„Milý pane starosto, Vážený hosté.

Velmi mě potěšilo, že jsem dostala možnost, zúčastnit se slavnostního znovuožhalení

**pomníku padlým z I.světové války.**

**Poprvé byl pomník odhalen po skončení I.světové války v roce 1923.V roce 1945/46, byl jako většina německých pomníků v zemi, tehdejším komunistickým režimem,rozbit. Několik desítek let musel vydržet,aby byl v roce 2000 zrekonstruován a postaven na odpovídajícím místě.Je třeba za to poděkovat hlavně starostovi obce p.Kružíkovi.**

**Protože obec Bělá pod Pradědem je relativně chudá obec,rozhodli se bývalí obyvatelé obce,žijící dnes v Německu,o finanční sbírku na financování pomníku.**

**Udělala jsem to ráda,protože jako dcera sedláka Pompeho,z domku čp.263,jsem zde spatřila světlo světa.Byla to naše rodná země.Byli jsme zde pokřtěni,zde jsme chodili do školy,a zde jsme si hráli.Nosíme tento kousek rodné země hluboko ve svém srdci.Milujeme každý kousek této země,krásná údolí a kopce a děkujeme Bohu,jako stvořiteli naší Země.**

**Když i po 60 letech,máme v Německu,nový domov.jsme svázáni s tímto místem, touto obcí.Velmi dodržíme tuto starou tradici.Proto je pro nás tento pomník tak důležitý.Všechna jména padlých,napsaných na podstavci,bývali našimi blízkými známými.,na které je potřeba si vzpomenout.Dva bratrance mého otce Pompeho padli v I.světové válce a jsou zde zapsáni.**

**Děkuji,předával tento finanční dar,na obnovu pomníku padlým.**

**Kromě jiného se zde jedná i o další věc,než byla jen oprava samotného pomníku. Tímto si bývalí obyvatelé obce,odsunutí v roce 1946 a nynější občané, podávají poprvé společnou ruku,při společném projektu.Vzájemná spolupráce v řešení malé, ale i velké politiky a v diskusi o proklamovaných Benešových dekretech.**

**Znovuodhalení pomníku je jako symbol nového míru a přátelství,uzavřeného mezi těžce postiženou německou společností s nynější novou českou generací ve společné vlasti.**

**Prosím, udržujte,toto dílo ,v hluboké paměti, protože války přinášejí jen zlo a velké neštěstí. Doufejme,že i my,jako staří občané obce, budeme s Vámi v míru a dobrém sousedství ,v budoucnosti moci žít.“-**

**Marie Oliwa,8.10.2005**

**Po ukončení této části byla kopie původní sochy,starostou p.Kružíkem a paní Oliwou, slavnostně pro veřejnost odhalena.**

**Po ukončení aktu, byly zástupci obce, paní Oliwě,předány pamětní dary.**

**Němečtí hosté navštívili ještě téhož dne Wolfův pomník v Mlýnkách a lesní hřbitov v Rudohoří-Vietseifenu.**

**O slavnostním znovuodhalení pomníku padlým z I.světové války se pochvalně zmínil místní a regionální tisk.V denníku Moravský sever a Jesenický týdeník byly napsány krátké zprávy.V tomto smyslu byly vedeny i články v krajanském tisku, vydávaném v Německu.**

**Dne 25.listopadu 2005 vyšel v deníku Sudetendeutsche Zeitung,časopisu Sudetoněmeckého Landsmanschaftu článek ,popisující průběh této akce. Z obsahu vybírám:-**

**„Začátkem října byl v Dolním Domašově,okres Jeseník,po dlouhém plánování a složitě realizaci,slavnostně odhalen pomník padlým z I.světové války.**

**Pomník se stal dobovým dokumentem.Vzpomíná na zemřelé spoluobčany,padlé v I. světové válce a byl postaven v roce 1923.Do konce II.světové války stál na podstavci v zahradě Obecního hostince.Autorem sochy klečícího vojáka byl sochař Engelbert Kaps.**

**Po odsunu Sudetských Němců a dosídlení pohraničí Čechy byla vojákově rozbита hlava, uražena ruka a socha vhozena do bažiny za hostincem..Podstavec zarostl roštím a stal se příležitostným místem hrátek místních dětí..**

Teprve po sametové revoluci v roce 1989 a na konci komunistické éry, se rozhodlo obecní zastupitelstvo, zrekonstruovat sochu. V roce 2000 byl podstavec převezen na nové místo před Obecním úřadem, dříve mlýnem a pilou Preiss, a zde postaven. Finanční prostředky byly čerpány hlavně ze zdrojů Ministerstva národní obrany. Protože rozbité části sochy nebyly nalezeny, bylo takto neošetřené torso, vztyčeno na podstavec. V budoucnosti mělo být zrekonstruováno. Toto však bylo památkovým úřadem zamítnuto, protože kamenolom, kde se kámen na sochu lámal, byl od konce války uzavřen. Proto se starosta obce pan Miroslav Kružík, rozhodl nechat sochu zhotovit ze žuly. K tomuto účelu byl vybrán ukrajinský sochař Andrej Dacko, který měl kopii zhotovit.

Proto se rozhodla paní Marie Oliwa, v zastoupení bývalých občanů obce, finančně podpořit tuto nákladnou akci. Podařilo se jí shromáždit finanční prostředky. Kolem 40 rodáků věnovalo celkem 1.000€.

Dne 8. října 2005 byl pomník slavnostně znovuodhalen. Starosta obce poděkoval panu Petru Plischkemu za zajištění zhotovení sochy, obecnímu kronikáři Dr. Knozovi za podporu akce, sochaři Andreji Dackovi, za zhotovení díla, paní Marii Oliwě, za posbírané finanční prostředky a všem ostatním, za přítomnost.

V proslovu vzpomněla paní Oliwa na svoji starou vlast, kde pracovala a v klidu žila. Vzpomínky vedly i k společnému soužití Němců a Čechů, kteří zde po dlouhá léta žili. Společná práce na rekonstrukci pomníku vyjadřuje tedy symbol míru a pochopení mezi národy.

Vpředu na podstavci je vyryto věnování obce obětem I. světové války. Po stranách je 118 jmen padlých z Dolního, Horního Domašova, Bělé-Waldenburku a Filipovic.

Společně se starostou, panem Miroslavem Kružíkem, odhalila Marie Oliwa, slavnostně nový pomník, kterému předala finanční pomoc a přijala vzpomínkovou listinu, na které stálo: "Bývalým spoluobčanům německé národnosti obec Domašov za finanční pomoc při znovupostavení sochy pomníku padlým z I. světové války."

V podobném duchu byla vedena i zpráva v krajském časopise Altvater č. 6/2005, který vydává Sudetoněmecký slezský horský spolek-MSSGV. K rekonstrukci a znovuodhalení pomníku je zde napsáno:-

„Rekonstruovaný pomník padlým z 1. světové války v Domašově byl slavnostně odhalen. V sobotu 8. října 2005 byl v obci Dolní Domašov slavnostně odhalen znovuopravený pomník padlým z let 1914-18. Jako čestný host a zástupce bývalých občanů obce, žijících dnes v Německu, zde byla paní Marie Oliwa, rozená Pompe (dříve Domašov čp. 263) aktu přítomna. V 11 hodin se shromáždili hosté na novém místě u pomníku, před mlýnem Preiss, který je dnes sídlem Obecního úřadu. Ve svém proslovu poděkoval starosta Miroslav Kružík, za finanční pomoc bývalých obyvatel a paní Oliwě, jako iniciátorce sbírky. Tato vyzvala své spoluobčany, aby přispěli na opravu pomníku finanční částkou. Paní Marie Oliwa tak mohla předat starostovi částku 1.000€, kterou věnovalo kolem 40 občanů. Kronikář obce Dr. Knoz, podal obšírnou zprávu o historii zbudování pomníku v roce 1923. Do roku 2000, se o rekonstrukci nikdo nezajímal. V poválečné době byla socha pomníku tehdejšími komunisty rozbita a teprve v roce 2000, nastala příhodná doba na rekonstrukci. Pan Petr Plischke (čp. 249) se chopil řemeslného vedení znovuoobnovení pomníku. Zhotovení kopie se zhostil ukrajinský sochař Andrej Dacko, který na tomto projektu 2 měsíce pracoval. (??)

Paní Marie Oliwa vyjádřila ve svém proslovu, že vzájemná spolupráce na obnově pomníku otevřela novou kapitolu ve vzájemných vztazích a v porozumění. Byl tímto, i přes stále nevyřešené otázky diskutovaných Benešových dekretů, otevřen projekt mezi starými a novými, dnešními spoluobčany. Proslov byl doslovně překládán Dr. Knozem do českého

jazyka. Iniciátorce akce, paní Olíwě, byla předána děkovná listina obce Bělá pod Pradědem.

Při společném obědě hovořili všichni přítomní pozitivně o dobře vykonané práci. Na závěr oslavy se konala návštěva lesního hřbitova v Rudohoří-Vietseifenu a Wolfova pomníku v Mlýnkách.“-

Obě dvě zprávy jsou součástí přílohy této kroniky.

#### **Historie Základní školy v letech 1985-2005.**

Navazuji na předešlá zpracování kronik, pokračováním dalších osudů Základní školy, nyní v letech 1985-2005.

##### **Školní rok 1984-85.**

V tomto roce došlo k oslavě 800.let od založení obce Adolfovice a Domašov. První písemná zpráva pochází z daňové knihy Liber fundationis Vratislawiensis z roku 1284, kdy ve výčtu obcí jesenického distriktu jsou vyjmenovány i obce Adolfovice a Domašov. Adolfovice existoval nadále, kdežto Domašov zpusťl a další zpráva se objevila až v roce 1547. Při této příležitosti byla vydána i vzpomínková publikace “800 let obce Bělá pod Pradědem“, i když obec Bělá pod Pradědem vznikla teprve 14. června 1964 spojením výše zmíněných obcí. V učitelském sboru nedošlo k podstatným změnám, odchází jen kantorka Zápecová do Jeseníku a Maršálková do starobního důchodu. Bylo vyučováno celkem 230 žáků v 10 třídách. Složení učitelů-1a.-Navrátilová, 2a.-Zápotocká, 2b.-Gajdošíková, 3a.-Kašparová, 4.-Zápecová, 5.-Smékalová, 6.-Častulíková, 7.-Novobilská, 8.-Hrdina, 9.-Vychodil. Ve školní družině opět pracuje učitelka Kalafatičová, která se navrátila z mateřské dovolené. V rámci školní stravovny odchází p. Roudnická a na její místo nastupuje učitel Vychodil, později jeho dcera Jana, v kuchyni vařila paní Klimovičová, Janečková, ochucovatelka Kuběnková odešla do Jesanu Adolfovice. Funkci topiče přebírá za pana Kolmana Dlouhý. S důležitých akcí bylo provedeno omítnutí školní tělocvičny a přilehlých budov.

##### **Školní rok 1985-86.**

V tomto roce došlo k velkým změnám v učitelském sboru. Nastoupila nová učitelka Milena Filípková z Horního Domašova a Ivana Peitlová-Kořenková. Kantorka Zápotocká odchází ke konci roku do starobního důchodu, ale ve skutečnosti vyučuje nadále při zástupech. V tomto roce bylo vyučováno celkem 250 žáků v 9 třídách. Chování žáků bylo velmi špatné, bylo uděleno 11 snížení známek z chování a 42 důtek ředitele školy, či třídního učitele. Na úklid školy byla přijata nová uklízečka Marta Křupalová. Vedoucí školní kuchyně se stala po učitelovi Vychodilovi, jeho dcera Jana Vychodilová. Vedoucím pionýrské organizace se stala učitelka Milena Filípková. Školní knihovna byla pro nedostatek místa přemístěna do Mateřské školy v Adolfovicích u kina.

##### **Školní rok 1986-87.**

V učitelském sboru nedošlo k podstatným změnám, do školy nastoupila jen učitelka Eliška Špárlíková. Bylo vyučováno celkem 264 žáků v 9 třídách. Zastoupení učitelů-1-Navrátilová, 2-Kašparová, 3-Gajdošíková, 4-Zápotocká, 5-Smékalová, 6a-Filípková, 6b-Častulíková, 7-Novobilská, 8-Vychodil. Do kuchyně nastoupila nová kuchařka Jana Křupalová. V zimních měsících se uskutečnil branně-lyžařský závod „O pohár Vítězného února“ v Horní Lipové, kde zástupci naší školy obsadili 2 první místa. Na MNV Domašov nastoupil po zemřelém tajemníkovi Karlu Lukášovi, Stanislav Sucháček.

##### **Školní rok 1987-88,**

Učitel'ský sbor zaznamenal podstatných změn, odešla učitelka Eliška Špárlínková na gymnasium v Jeseníku. Kantorka Zápotočká odešla již natrvalo do důchodu, na její místo přišla Miroslava Pražáková a Radka Novotná-Palzerová. Na místo kuchařky Jany Křupalové, nastoupila nová-Anna Neugebauerová z Bukovic. Bylo vyučováno 249 žáků v 9 třídách.

#### Školní rok 1988-89.

Ve složení učitel'ského personálu se zcela nic nezměnilo. Ředitelem školy byl posledním rokem starosta František Novotný, jeho zástupcem byl zvolen Miroslav Hrdina. Ve škole bylo vyučováno 237 žáků v 9 třídách. Školní družina čítala 37 dětí. Ze školního personálu odešel jen topič Dlouhý, na jeho místo nastoupil Miroslav Kučák

#### Školní rok 1989-90.

V tomto školním roce došlo k podstatným vnitropolitickým změnám. Dne 17. listopadu došlo při "sametové, klidné" revoluci, pádu komunistického režimu. Do vedoucího postavení se dostala strana-Občanské fórum. Byl zvolen nový prezident Václav Havel, který nahradil dosavadního Gustava Husáka. Do školy se navrátilo náboženství, předmět občanská a branná výchova byl vyškrtnut z osnov. Oslovení „soudruhu učitelí, telko“ byl nahrazen novým "pane učitelí, telko"

Dosavadní ředitel František Novotný odešel do starobního důchodu, opustil i funkci starosty obce, na funkci ředitele školy nastoupil dosavadní zástupce Miroslav Hrdina, jeho zástupcem se stala učitelka Častulíková. Novým starostou obce byl zvolen pan Zbyněk Graef. Ve škole byl kladen důraz na výuku cizích jazyků-angličtiny a němčin, zatím povinná ruština se stala nepovinným předmětem. Z učitel'ského sboru odešla učitelka Kašparova a na její místo nastoupila kantorka Eva Černochová z Jeseníku. Ve škole bylo vyučováno celkem 253 žáků v 8 třídách. Složení jednotlivých učitelů podle tříd-1.-Navrátilová, 2.-Pražáková, 3.-Gajdošíková, 4.-Palzerová, 5.-Filípková, 6.-Novobilská. 7.-Vychodil a 8.-Smékalová. Pionýrská organizace jako taková zanikla. Žáci základní školy začali chodit na pravidelné plavecké soustředění do bazénu v České Vsi, za účelem naučení se plavat. Po zimní období byli chovanci seznamováni s lyžováním, tak aby každý žák uměl alespoň pasivně lyžovat. Nácvik na celostátní spartakiádu byl zrušen. Ve vedení SRPŠ došlo též k výměně vedoucích, na místo dosavadní I. Řezníkové, nastoupil J. Lapčík.

Od školního roku 1990 nebyla školní kronika povinně vedena. Ve funkci ředitele škol y pracoval dosavadní ředitel Miroslav Hrdina, kterého v roce 1995 nahradila PhDr. Irena Rudolfová. Ve škole byla zapisována jen Celoroční zpráva o činnosti školy, která se předkládá na Obecní úřad. Škola je jinak povinna vést pouze fotoalbum akcí školy.

Průmysl, zemědělství, soukromé firmy a ekonomika.

Rok 2005 byl pro čs. ekonomiku nejvýznamnějším obdobím za posledních osm let. Hrubý domácí produkt vystoupil od roku 1998, kdy byl na výši -1,1%, na nynějších 4,4%. Zahraniční obchod zaznamenal poprvé vyšší vývoz, než byl dovoz zboží do ČR. Hlavní měrou se na tomto úspěchu zapsal vývoz automobilů a strojírenského zboží. prioritní příčinou byl dovoz zahraničního kapitálu, který tento rozjezd nastartoval. Ze států bývalého východního bloku potvrdila ČR nejprudší vzrůst výroby, který byl ke konci roku 11,2%. Vzrůstající trend ovlivňoval také konkurenceschopnost ČR, která se umístila na 30. místě na světě. Nejlepšími státy jsou USA, Singapur, Hongkong a ze států Evropy – Island, Finsko, Dánsko a Švýcarsko.

Vzestup ekonomiky měl za následek i zvýšený platů zaměstnanců. Průměrná hrubá mzda v ČR vzrostla na 18.763,- Kč. V roce 2004 se pohybovala na výši 17.798,- Kč a

17.073,-Kč v předcházejícím roce. Toto je vyjádření v celostátním měřítku. Posoudíme-li jednotlivé kraje republiky ve výši odměňování, je na čele Praha, kraj Vysočina a Zlínský, Pardubický a Jihomoravský kraj. Olomoucký společně s Jihočeským zaujímá 6. místo. Průměrná hrubá mzda se pohybuje na 16.485,-Kč. Nejmenší platy dostávají zaměstnanci na Jesenicku a to 14.428,-Kč. Nejhorším krajem je však kraj Karlovarský s necelými 14.000,-Kč. Průměrný stav prázdných aktivně pracujících lidí Olomouckého kraje je 150.172 lidí, což je asi o 100 lidí více, než v roce předešlém. Olomoucký region vykazuje třetí nejvyšší míru nezaměstnanosti v republice, která ke konci července byla na hladině 10,7%. Horší byla jen v Moravskoslezském a Ústeckém kraji.

Typickou vlastností dnešní doby je půjčování si peněz na půjčky a na úvěr. Již neplatí staré pravidlo: „Pokud si na to nenahospodařím, tak si to nekoupím“. To přestává platit i pro ČR, která po vzoru západních civilizací začíná v hojně míře využívat nabídky spotřebitelských půjček, kreditních karet a jiných úvěrů na nákup zboží. Velký rozmach zaznamenávají i úvěry na bydlení - tzv. hypotéky.

Spoření finančních prostředků a peněz se v nynější době stává neziskové, většina bankovních domů přiznává úrokovou sazbu od 0,5 do 0,8%. Nejvyšší úrok poskytuje Poštovní spořitelna, který se pohybuje od 0,9-1,9%.

Jako politický předvolební tah vedoucí strany ČSSD bylo projednáno daňové zvýhodnění pro zaměstnance, pracující na dohodu. Ti, kteří si vydělají na dohodu do 5.000,-Kč měsíčně, je jim mzda zdaňována místo 15% jen 12%. Pokud je výdělek vyšší jak 5.000,-Kč, platí zálohovou daň ve výši 20%, a po ukončení roku a předložení daňového přiznání, je jim přeplatek vrácen. Pro důchodce platí základní měsíční mzda do 7.200,-Kč, do kdy je nižší daň uplatněna.

Velké odpočty lze zaznamenat i u příplatků na děti.

Co se týká státních a soukromých firem v obci, nedošlo k žádným větším změnám. Po malou a jistě se začínají prosazovat soukromé firmy v oblasti cestovního ruchu a ubytování turistů. Míra návštěvnosti a ubytovatelských služeb se zvyšuje. To poukazuje na větší návštěvnost zdejšího kraje.

V ostatních odvětvích spíše stagnuje, což se projevuje na míře nezaměstnanosti, která se pohybuje kolem 14,5 %.

Úroveň zemědělství si mírně zvyšuje, což je patrné na modernizaci strojového parku a techniky. Tato zlepšuje a zkvalitňuje obdělávání půdy. V ohradách se objevují nová plemena skotu, která zkrášlují jinak fádňící zeleň. Tato jsou však jen využívána k jatečným účelům. Od dojných krav se postupně ustupuje, se zrušením mlékárny v městě Jeseníku, jsou problémy s transportem malého množství mléka ke zpracování.

Dne 3. září 2005 se uskutečnily v areálu Relaxcentra a ovčína ZD pravidelné II. Jesenické dožínky, kterých se zúčastnili i zástupci družebního polského města Tulowice. Po pronesení zdravic se uskutečnilo vystoupení folklorních souborů, jakož i předvádění různých činností. Velkého úspěchu zaznamenalo přibližování dříví na přesnost, v asistenci místních povoznických firem. Součástí bylo i otevření muzea starých zemědělských nástrojů, užívaných zemědělci v letech minulých.

#### **Základní škola.**

V průběhu roku 2005 navštěvovalo Základní školu 147 žáků. Vůči roku 2004 poklesl počet o 21 dětí. Tento stav byl způsoben slabými ročníky narozených dětí v průběhu 90. let minulého století, vstupujících do 1. třídy zdejší školy. Zde nastoupilo jen 10 dětí. Dalším problémem byl i odliv několika žáků do škol v Jeseníku.

Z úsporných důvodů byla 2 a 3. třída spojena do jednoho celku, vyučovaných učitelkou p. Pražákovou. V rámci výchovných metod, byla spojena základní škola ze školou mateřskou, která zatím probíhala ve staré budově v Adolfovicích. Přesun školky do areálu školy zatím pro nedořešení některých problémů, se neuskutečnil. Vedoucím

obou organizací byla opět Paeddr. I. Rudolfová. V učitelském sboru došlo k několika změnám, do starobního důchodu odešel kantor Smékal a z úsporných důvodů učitel Pražák. Na zlepšení kvality výuky cizích jazyků nastoupila učitelka Malá. Stejně jako v minulých letech se zapojili žáci zdejší školy do různých soutěží, které poukázali na jejich vědomostní, jakož i fyzickou vyspělost. Jednalo se o olympiádu v přírodopise, dějepise, matematice, zeměpise, vlastivědě a v českém, či německém jazyce. Ze sportovních akcí se konaly akce ve stolním tenise, cyklistice, gymnastice, kopané - Coca Cola cupu, florbale, šachu, atletice, či běhu na lyžích. Žáci 7. třídy se zúčastnili lyžařského výcviku, zakončeného soutěží v běhu. Děti se seznámili i s bojem proti nemoci AIDS, která se v ČR začíná rozšiřovat. Někteří žáci udělali radost důchodcům obce vystoupením v hře na flétnu. Škola uspořádala v měsíci lednu klasický školní ples, který se opět vydařil.

Počasí..

Rok 2005 byl klimaticky průměrný, bez velkých teplotních a srážkových výkyvů. Nebyly zaznamenány velké průtrže mračen a povodně, způsobující velkých škod. Zima byla bohatá na sníh a na chlad, bez extrémních mrazů, jaro bylo na počátku chladné a vlhké, s přisunem sněhových přeháněk, které byly vystřídány deštěm a oteplením. Bylo i několik dnů teplotami kolem +30 stupňů Celsia. Nastoupivší léto bylo zpočátku chladné a vlhké, které vystřídaly horka a sucho. Teploty nebyly zase tak extrémně vysoké, jako v minulém roce. Podzim se projevoval zpočátku teplem a suchem, první přízemní mráz se objevil 19. září, kdy bylo -5 stupňů. Hodně foukal vítr a postupně se ochlazovalo. První sníh napadl až 17. října, tento však záhy zmizel a bylo opět příjemně teplo, občas zapršelo. Trvalá sněhová pokrývka se objevila uprostřed měsíce listopadu, teploty poklesly hluboko pod bod mrazu. Sníh vydržel až do konce roku, bylo poměrně chladno, někdy se teploty pohybovaly kolem -10-15 stupňů. Konec roku byl větný a chladný, se sněhovou pokrývkou 60-80 cm sněhu.

Podle dlouhodobé předpovědi meteorologů se postupně ochlazuje, zimy na evropském kontinentě mají být drsnější a chladnější, což způsobuje oslabení vlivu teplého Gólfského proudu, přinášejícího ke konci roku silné oteplení s Atlantického oceánu. Vše nasvědčuje na přímý vliv globálního oteplování planety Země, vlivem negativ skleníkových plynů.

Leden-záčátek měsíce byl nadmíru teplý a příjemný, teploty se pohybovaly kolem +10-15 stupňů, bylo polojasno, sucho a větrno, uprostřed měsíce se ochladilo na -4-7 stupňů a započalo sněžit, někde napadlo až 50cm sněhu. Zvedl se prudký vítr a na mnoha místech započala sněhová kalamita. Tvořily se vysoké návěje. Postupně připadával další sníh, který dosahoval až 80 cm. Na horách ho bylo daleko více. Na nejvyšší hoře Moravy - Pradědu bylo přes 180cm. Na konci měsíce poklesly teploty až na -17 stupňů Celsia, většinou bylo jasno a větrno.

Únor-počátek měsíce byl chladný, větrný se sněhovými přehánkami, někde připadlo dalších 30-50cm nového sněhu. Teploty se pohybovaly kolem -10-15 stupňů.

Uprostřed měsíce se oteplilo, nastala obleva a teplota vystoupila na +5 stupňů, začalo opět trvale sněžit a 16. února připadlo dalších 70cm nového sněhu. Konec měsíce byl chladný, větrný s občasným sněžením

Březen-záčátek byl velmi chladný, s teplotami kolem -10-15 stupňů, s větrem a občasným sněžením, na mnoha místech dosahovala trvalá sněhová pokrývka více jak 1m sněhu. Čerstvý, silný vítr vytvářel několikametrové závěje. V polovině měsíce se prudce oteplilo a teploty se vyšplhaly až na +15 stupňů a sníh rychle mizel. Ke konci měsíce se opět mírně ochladilo, občas sněžilo a teploty se pohybovaly kolem +2 -0 stupňů Celsia. Duben-na počátku bylo sychravo s občasným sněžením teplotami kolem 0-5 stupňů, pak

se prudce oteplilo a teploty kulminovaly kolem 15-18 stupňů. V polovině měsíce se opět ochladilo a padal sníh. Do tohoto foukal čerstvý vítr. Ještě 15. dubna bylo na Pradědu přes 155 cm sněhu. Na konci měsíce se střídalo mírné oteplování s ochlazováním. Teploty se pohybovaly kolem 0 stupňů.

Květen-na začátku měsíce se prudce oteplilo a objevila se 1 bouřka, jinak bylo teplo a slunečně. Na Červené hoře bylo ještě přes 1m sněhu. Dne 2. května dosáhla teplota příjemných + 26 stupňů. Do tohoto foukal jihozápadní vítr. Po krátkém oteplení se opět ochladilo a začal padat sníh s deštěm a postupně se zase oteplovalo, ještě 20. května byl slabý přízemní mráz. Přes den teploty vystoupily na příjemných +20 stupňů. Konec měsíce byl poznamenán častými bouřkami a teplotami do +30 stupňů. Červen-záčátek byl velmi teplý s častými bouřkami, které byly vystřídány ochlazením a deštěm, ranní teploty se pohybovaly kolem + 2-3 stupňů a 8. června padal ještě sníh, postupně se oteplovalo, bylo deštivo a teploty dosahovaly 15-20 stupňů. Červenec-záčátek byl teplý, deštivý s občasnými bouřkami, tento ráz se udržoval se dny ochlazení a oteplení po celý měsíc.

Srpen-na začátku měsíce byl relativně chladný, objevilo se několik dní s ranními mrazíky, pak se oteplilo a teploty se pohybovaly kolem + 20-25 stupňů, bylo sucho bez srážek. Uprostřed měsíce se ochladilo, objevila se bouřka s průtrží mračen, na horách padal i sníh. Pak se oteplilo a bylo velmi horko a sucho.

Září-počátek byl velmi teplý a suchý, bez srážek, většinou jasno až polojasno. Kolem 19. září se objevil první podzimní mrazík s -6 stupni. denní teploty se pohybovaly kolem +5-15 stupni Celsia, Dne 20. září pršelo a někde i drobně sněžilo, sníh však záhy zmizel. Ke konci měsíce se mírně oteplilo a bylo velmi větrno.

Říjen- začátek byl teplý, polojasný, občas deštivý s teplotami +5-10 stupňů, v polovině se ochladilo a dne 17. října napadl první sníh, který vydržel 2 dny ležet. Pak se opět oteplilo a bylo příjemně teplo s teplotami kolem +5-15 stupni. Bylo velmi větrno.

Listopad-záčátek byl ještě poměrně teplý s malým množstvím srážek a silným větrem.

Kolem 11. listopadu se prudce ochladilo, ranní teploty poklesly pod -5 stupňů, dne 17. listopadu začal padat sníh, který vydržel až do konce roku. Teploty se stále držely na bodu mrazu, někdy poklesly až na -10 stupňů Celsia. Teploty byly tak nízké, že sníh netál. Stejně jako v jiných letech byl měsíc poměrně větrný, na mnoha místech napáchal škody v lesních porostech.

Prosinec-celý měsíc byl poměrně chladný se sněžením a teplotami kolem -5-10 stupňů, větrný, uprostřed nastoupily silné mrazy, které dosáhly až -20 stupňů. Ke konci roku hustě sněžilo a někde napadlo až 70cm sněhu. Konec roku byl studený a větrný.

**Činnost Sboru dobrovolných hasičů obce Bělá pod Pradědem.**

Stejně jako v minulých letech hrál důležitou roli v ochraně státního, ale i soukromého majetku Sbor dobrovolných hasičů. Na zvelebení jejích činnosti a strojního parku byl podniknut pokus o nákup nového, speciálně upraveného a vybaveného požárního vozidla CAS 16-Daewo Avia D-90 N 4x4 v rámci dovybavení požárních sborů Olomouckého kraje. Tato transakce se však neuskutečnila, slibované vozidlo bylo přiděleno hasičům z Loučné nad Desnou. V stejném roce měla započat i rekonstrukce již nevyhovující požární zbrojnice, ale i ta se neuskutečnila. Sbor velmi aktivně pracoval na platformě ochrany majetku proti možným požárům, či jiným neštěstím. Kromě toho se jako každý rok zapojoval do Požárního pětibojе, jehož další ročník uspořádal na obecním hřišti. Mimo sportovní aktivity uskutečnil velmi oblíbený maskarní bál, jakož i oslavu Dne dětí a Kácení máje. Během roku vyjížděla jednotka jen jako pomocná složka při zásahu profesionálního sboru z Jeseníku.

### **Činnost ZO ČSCH Bělá pod Pradědem .**

Organizace ČSCH drobných zvířat pracovala v roce 2005 velmi aktivně. Zúčastnila se mnoha výstav – ve Světlé Hoře, Bušíně, Zlatých Horách, Bludově, Břidličné, Javorníku, Vrbně pod Pradědem, Mikulovicích a v Týništi nad Orlicí. Chovatelé byli bodově ohodnoceni a získali 39 čestných cen a vítězných pohárů. Nejvíce ohodnocení byli pan Tar, ing. Zelinka, Machala, Zaoral, Zajíc, Novobilský a Pažout, jakož i paní Novobilská. Spolek se aktivně účastnil i okresní výstavy v Mikulovicích, která pro nebezpečí ptačí chřipky, byla předčasně ukončena. Nejlepším chovatelem okresu za rok 2005 byl jmenován Jaroslav Machala. Pro rok 2006 se počítá s uspořádáním Výstavy hospodářských zvířat u nás v obci.

### **Sportovní vyžití.**

Rok 2005 byl úspěšný nejen pro sportovce celorepublikového, ale i obecního charakteru. Během roku se uskutečnilo několik významných soutěží, kde naši sportovci obsadili čelní místa.

V lednu se uskutečnil Světový pohár v klasickém lyžování v Novém Městě na Moravě, kde v běhu na 10 km volným způsobem zvítězila K. Neumanová. O několik týdnů později proběhlo Mistrovství světa v klasickém lyžování v německém Oberstdorfu, kde se zástupci ČR dobře prosadili. V běhu na lyžích-10km volným způsobem zvítězila K. Neumanová a ve skoku na lyžích byl D. Janda druhý.

Na obecní platformě se konal již 3 ročník lyžařského závodu v běhu na lyžích, tzv. Domašovská stopa, který přilákal i přes nepřízeň počasí, několik desítek lyžařů různého stáří. Nejstarším účastníkem závodu byl domašovský občan Julius Kovačik (47 let) a nejmladším Barbora Stašková (4 roky). V hlavním závodě zvítězil v kategorii chlapců Tomáš Urban, mužích do 50 let - Drahomír Kisel, mužích nad 50 let - starosta Miroslav Kružík a v ženách Teichmanová Alexandra.

Týden před běžeckým závodem se uskutečnil slalom a jízda na snowbordu ve Filipovicích. Závod pořádala kulturní a sportovní komise OÚ. V kategorii dívek zvítězila Tereza Palzerová, chlapců Michal Smoček, v mužích Špiriak Petr a v ženách Štefanská Pavlína. Závod ve snowbordu se konal bez rozlišení pohlaví a čestně v něm zvítězil Stanislav Franke.

Na začátku března se konalo Halové mistrovství Evropy v Madridu, kde 7- bojař R. Šebrle zvítězil v nejtěžší soutěži. O několik dní později proběhl opět Světový pohár v alpském lyžování v Lahti, kde K. Neumanová byla na 10 km volně druhá a D. Bauer na 15km první.

V dubnu proběhlo nejsledovanější Mistrovství světa v ledním hokeji v rakouské Vídni, kde mužstvo ČR obsadilo 1. místo, za Kanadou, Ruskem a Švédskem. Nejproduktivnějším hráčem se stal Jaromír Jágr.

Na konci měsíce se rozehrálo jarní kolo okresní fotbalové soutěže I. B třídy, kam se zástupci naší obce, v roce 2004 poprvé v historii, probojovali. Po nevýrazném podzimu a méně kvalitním jaru, se mužstvo usídlilo na samém konci tabulky. V posledních zápasech se rozhodovalo o přežití a případném sestupu zpět do Okresního přeboru. Vítězstvím v Paloníně 4 : 1 a v Bludově 2 : 1 si mužstvo zachovalo naději a skončilo na 11. místě. Sestupujícími družstvy se staly Hanušovice a Javorník. První kolo soutěže se stalo zahřívacím kolem do dalších let, kde se zástupci naučili chodit a poznávat nálady pánů rozhodčích. Naučili se, co je při zápasech důležité a co pomíjivé.

Zato však v podzimním kole se obecní jedenáctka ukázala v nové světle. Bylo dokoupeno několik nových hráčů, kteří oživilí celý hrací projev. Mužstvo vykopalo celkem 13 zápasů, v kterých 4x zvítězilo, 4x prohrálo a 5x remizovalo. V podzimním kole se umístilo na historickém 7. místě. Výsledky jednotlivých utkání - Palonín-Bělá-3:3, Oskava - Bělá-0:1, Bernartice-Bělá-3:3, Žulová - Bělá-1:2, Sudkov-Bělá-3:2, Loučná n/Desnou-Bělá-2:2, Ruda

n/M oravě-Bělá-1:1,Vidnava-Bělá-2:1,Javorník-Bělá-2:1,Lipová Lázně-Bělá-1:2,Bludov-Bělá-0:0,Lesnice -Bělá-4:1 a Paseka -Bělá-1:2.Nejlepším střelcem podzimní části obecního mužstva se stal Tomáš Keltner,s 9 nastřílenými brankami.

Tabulka podzimního kola 2005-2006 je součástí přílohy.

V měsíci červnu se uskutečnil turnaj O pohár starosty obce v kopané,v kterém fotbalisté Bělé obsadili 1 místo před Lipovou Lázněmi a Mikulovicemi B.

Podobných úspěchů dosáhl i český národní tým v kopané,který poprvé v existenci samostatné ČR,se probojoval na Mistrovství světa v kopané,které se v roce 2006 uskuteční v Německu. Dvěma posledními vítězstvími nad favorizovaným Norskem 1:0 a 1:0,se otevřela vidina účasti.Trenér Karel Brueckner tak dosáhl svého největšího úspěchu ve své kariéře.

Při rozlosování jednotlivých zápasů MS bylo v Lipsku k českému družstvu přiřazeno mužstvo Německa,Skotska a Ghany.Vyřazovací zápasy se odehrají ve skupině E a budou se hrát v červnu 2006.

Na konci roku 2005 se v dobrém světle ukázal skokan Dalibor Janda,který začal vyhrávat jednotlivé závody Světové poháru ve skoku na lyžích.Tím si připravil dobrou kondici na blížící se Zimní olympijské hry v italském Turínu,které budou zahájeny 11.února 2006.

Mimo tyto význačné akce se uskutečnily akce obecního charakteru,mezi kterými je třeba vyzdvihnout organizaci I.ročníku závodu terénních kol a bicyklu údolím Bělé.

#### **Obyvatelstvo.**

Zamyslíme-li se nad rokem 2005,můžeme konstatovat,že počet obyvatel tohoto státu již postupně nevymírá,ale mírně se zvětšuje.Porodnost vůči minulým letům mírně povýšila ,a to o kolem 4.500dětí,na celkový stav 102 200 ročně.Celkový počet obyvatel ČR se vyšplhal na 10.251.100 lidí,což je o 30.500 občanů více,než v roce předcházejícím:na tomto stavu se velmi kladně zapsali cizinci,kteří získali čs.státní občanství.Z nich jsou to hlavně Ukrajinci-12.500 ,Slováci-8.200 ,Vietnamci-2.500 a jiné národnosti.

Obec Bělá pod Pradědem měla v průběhu roku 2005 celkem 1.837 žijících občanů. Celkový stav se snížil o 16 zemřelých(7 žen a 9 mužů)a povýšil o 20 novorozenců(10 děvčat a 10 chlapců).

Během roku zemřeli tito občané-Jiřina Maršálková-Babicová,A-206,Ludmila Vičková-A-83,Zdeněk Holzmanna-A-77,Ivan Uher-D-325,Julie Babicová-D-228, Růžena Tůmová-D-18,GerlindeNovotná-D-431,Julius Holub-A-172, Rudolf Zápotocký-D-3,František Skýva-D-50,František Kučera-A-94, Josef Jurečka-D-276,ing.Lubomír Plšek-D-31,Jolana Januvová-A-172, Zdeněk Jelen-D-67 a Vlasta Joklíková-A-202.

Mezi novými občany přibyli tito novorozenci-Marek Richter,Josef a Vojtěch Jelínek, Barbora Kolompárová,Křištof Kratochvíl,Lucie Gallová,Viktor Zapletal, Tereza Břízová,Hana Gajdošíková,Kamil Turza,Eliška Stašáková,Hana Nakládalová,Kevin Poupal,Jakub Křupala,Natálie Bajzová,Kylie Anais Bairnfather,Nella Šimoníková,LilianaLukáčová,Richard Skřivánek a Vanessa Poutecká.

Nejstarší občankou byla v roce 2005-Františka Machalová-D-38,s 97 lety a občanem Otakar Kolman-A-60,s 91 rokem.

V roce 2005 bylo v obci Bělá pod Pradědem průměrně 159 nezaměstnaných,z nich 73 žen a 86 mužů.Míra nezaměstnanosti se pohybovala kolem 14,33 %.

## **Zprávy z domova a ze světa.**

- vesmírná sonda CASSINY doletěla až k jednomu z 5 měsíců planety Saturn-Titanu, z kterého začala vysílat snímky. K planetě letěla pouhých 6 let
- dne 27.ledna 2005 bylo slaveno 60.let od osvobození koncentračního tábora Oswieczim-Birkenau, kde zahynulo během II.světové války 1,1 milionů lidí, z toho asi 100.000 Čechů a Slováků. Největší skupinou zemřelých byla židovská komunita.
- v Bratislavě došlo k setkání hlav států USA a Ruska, presidenta Putina a Bushe. Jednalo se o jednu s nejvíce střežených akcí na světě.
- na české politické scéně došlo k vládní krizi mezi vládnoucí stranou ČSSD a koaliční KDÚ-ČSL, kdy se rozvířila aféra premiéra Grosse, ohledně neprůhlednosti koupě a získání bytu.
- při pokračování vládní krize odstoupil ministr zemědělství Palas, který se veřejně protivil premiéru Grossovi, ministryně Buzková a Škromach ve vládě nadále zůstávají
- na pravidelném sněmu ČSSD byl zbaven funkce dosavadní premiér a předseda ČSSD St.Gross a navržen nový Jiří Paroubek, volební preference strany ČSSD krizí silně poklesly
- nedaleko od pobřeží Indonésie došlo k novým otřesům mořského dna, při kterém zahynulo pouhých 10.000 obětí, jedná se pokračování ničivého zemětřesení z konce roku 2004, kdy na pobřeží Indie, Thajska, Indonésie a Sri Lanky, zahynulo po zásahu Tsunami kolem 300.000 lidí. Důvodem byly podmořské posuny Indické a Barmské pevninské desky. Při zemětřesení vznikla několikametrová trhлина v zemské kůře
- došlo ke svatbě kontroverzního následníka anglického trůnu, prince Charlese se svojí dlouholetou přítelkyní Camillou Parkerovou-Bowles. Princ byl ženat s Lady Dianou, která zahynula při autonehodě v Paříži
- dne 2.dubna 2005 zemřel papež Jan Pavel II, kterým byl polský kardinál Karel Wojtyla. Zemřel na selhání srdce, ve věku 85 let. Na papežském stolci vydržel uctíhodných 27 let. Jako kněz započal nesmířitelný boj s komunismem, stál u zrodu hnutí Solidarita v Polsku a pádu komunistické vlády. Jako první papež uznal historickou diskriminaci Židu křesťany. Bojoval otevřeně proti AIDS, euthanasii a potratům u žen. Byl nazýván jako proletářský papež, během II.světové války pomáhal jako kněz Židům. Stal se 1.slovanským papežem z počtu 445 papežů, hlavně Italů. Byl zvolen do funkce 22.října 1978. V roce 1995 navštívil ČR, o tři roky později byl i na Slovensku. Svatořečil sv.Anežku Českou a blahoslovil Jana Sarkandra. V roce 1981 byl na něj spáchán neúspěšný atentát. Státní pohřeb se uskutečnil dne 8.dubna a zúčastnilo se na něm přes 2miliony lidí. Za měsíc byl papežskou konkláve zvolen nový papež, kterým se stal německý kardinál Jan Ratzinger, působící v Kolíně nad Rýnem. Nechal se pojmenovat jménem Benedikt XVI. Stal se tak již 446 papežem v historii katolické církve.
- dne 12.května 2005 se stal novým premiérem Jiří Paroubek ze strany ČSSD, který nahradil dosavadního Stanislava Grosse. Jeho zvolením byla zažehnána krize a volební preference strany ČSSD začaly opět stoupat.
- v červnu se uskutečnil už II.ročník českého Superstar, v kterém zvítězil zpěvák VI. Horváth (český Rom), nad Petrem Bendem
- státy Střední Ameriky a jihu USA zasáhlo několik ničivých hurikánů, které způsobily nenahraditelné škody. Město New Orleans bylo z 90% zalito vodou, z protržené hráze nedalekého jezera. Americká vláda na katastrofální stav zareagovala velmi po-

malu, za což byla veřejně kritizována

-v ČR začaly sloužit nová švédská nadzvuková letadla Jas Grippen, které si čs. armáda pronajala na 10. let a za které zaplatí částku 4-6. miliard Kč.

-na české železnice vyjely do zkušebního provozu nové superrychlé vlaky, typu Pendolino, schopné při vysoké rychlosti naklánět vagónovou kabinu. Jako první byla nasazena souprava na trati Praha-Děčín a zpět. Soupravy se ukázaly ve velmi dobrém světle, i když sousední železniční správy zakázaly vjezd na jejich území.

-v Německu se rozhořel litý politický předvolební boj mezi vládnoucí stranou SPD, vedenou kancléřem G. Schroederem a CDU/CSU s Angelou Merkelovou. Po nerozhodných volbách byla novou kancléřskou zvolena Angela Merkelová, jako první žena v Německu.

-v České republice se rozhořel boj mezi novým ministrem zdravotnictví Rathem (ČSSD) a lékaři, stomatology a zdravotními pojišťovnami, kteří si stále stěžují na platby za výkony, podobný boj propukl i mezi lékárníky a ministerstvem ohledně vysoké marže na léčiva

-vláda a senát ČR připravil k odsouhlasení nový zákon o zákazu kouření ve veřejných budovách, na nádražích a zastávkách, jakož i v restauracích. Tímto se začne řešit trvalá diskriminace nekuřáků kuřáky.

-nově zvolená vláda iránské republiky vetovala nařízení Komise pro atomovou energii o zákazu výroby a obohacování uranu, které umožňuje výrobu a výzkum atomové zbraně.

-evropský kontinent začala ohrožovat velmi nebezpečná nákaza ptáků-chřipka ptáků, která je velmi dobře přenosná na člověka. Hlavním nebezpečím přenou jsou volně létající ptáci, husy, kachny a labutě, přelétávající z letních hnízdišť do zimovišť na jihu Evropy a na severu Afriky. Virus ptačí chřipky je velmi dobře přenosný na lidskou populaci a může způsobit i onemocnění a smrt člověka. Doposud zemřelo celkem 80 osob, hlavně dětí. Většina osob pocházela ze státu rozvojových zemí, s nízkým statusem hygieny a protinákazových opatření. Smrtelní virus byl zatím byl prokázán v Rumunsku, u delty Dunaje, na ruském Krymu, v Řecku a v severním Turecku. V jiných státech bylo podezření na onemocnění vyvráceno. Chovy drůbeže byly proti možnému výskytu izo lovány. Ze zemí s výskytem onemocnění byl zakázán dovoz živé drůbeže, neopracovaných produktů a masa zakázán. Z tohoto důvodu vyhlásilo Ministerstvo zemědělství zákaz konání výstav ptáků, svodů a prodeje na volných prostranstvích. To se projevilo při konání Okresní výstavy drobných zvířat v Mikulovicích. Výstava musela být rozpuštěna. Největší nebezpečí hrozí na jaře při přeletech vodních ptáků. Zdrojem celého onemocnění je virus H5N1. Velkým problémem pro lidskou populaci je to, že na toto smrtelné onemocnění zatím není žádný lék, ani vakcína. Vývoj a laboratorní odskoušení na dobrovolnících, trvá asi 1-5 let..

## **Zhodnocení.**

Rok 2005 přinesl mnoho zajímavých, pozitivních, ale i negativních událostí, které ovlivnily chod dějin doma, ale i na celém světě. Výrazně se zapsaly do podvědomí lidí volby v sousedním Německu a zvolení nové kancléřky Angely Merkelové, ze strany CDU-CSU. Její strana podporuje žádosti Sudetoněmeckého Landsmanschafu na odškodnění a anulování proklamovaných Benešových dekretů. Velké znepokojení způsobilo i rozšíření nebezpečné ptačí chřipky do blízkosti Evropy. Stále zvyšující se úmrť lidí, zemřelých na tuto nákazu, poukazuje na blížící se nebezpečí. V republikovém kontextu jsou velmi očekávány výsledky blížících se parlamentních voleb, které mohou pozměnit vývoj ve společnosti. Proto si přejme, aby vše dopadlo dobře, k dobru nás všech.